

Informace pro členy RVPPK k průběhu výzkumu: Děti a domácí násilí- výzkum potřebnosti služeb specializovaných na pomoc dětem ohroženým domácím násilím (TIRSMPSV127)

31. 10. 2023

Úvodní informace k výzkumu

- Zahájení výzkumu: prosinec 2022, aktuálně probíhá řešení projektu ve 4 kvartále (9/2023-11/2023);
- výzkum realizuje Ostravská univerzita ve spolupráci s Technologickou agenturou České republiky pro MPSV;
- ukončení projektu 31. 12. 2024.

Cíle výzkumu a očekávané výsledky

Cíle výzkumu:

- 1) formulovat doporučení:
 - k optimální formě a způsobu vzniku těchto služeb v krajích ČR s cílem zajistit jejich dostupnost;
 - k zajištění jejich financování, tak aby byly trvale udržitelné;
 - k nastavení personálního zajištění jejich provozu z hlediska kapacity a profesní odbornosti týmu.
- 2) Vytvořit minimální parametry těchto služeb.

Očekávané výsledky:

- 1) Závěrečná zpráva z výzkumu „Děti a domácí násilí – výzkum potřebnosti služeb specializovaných na pomoc dětem ohroženým domácím násilím a návrh minimálních parametrů těchto služeb“
- 2) Vznik či úprava metodických materiálů upravujících postupy pracovníků v přímé práci s cílovou skupinou, úprava podmínky poskytovaných služeb.

Průběh výzkumu

Realizované aktivity:

1. Byla vytvořena rešerše zaměřena na prozkoumání odborných zdrojů v pěti zemích k tématu děti a domácí násilí.
2. Byla sestavena poradní odborná skupina 48 stakeholderů – zaměření na téma domácího násilí v ČR.
3. Participativně byly vytvořeny indikátory pro Social Cost-Benefit analýzu.
4. Bylo realizováno dotazníkového šetření s 327 respondenty pro zjištění aktuálního a ideálního stavu služeb pro děti se zkušeností s domácím násilím v ČR. Aktuálně se připravují sumarizované analytické výstupy.
5. Proběhl výzkum ve vybraných zemích EU s akcentem na přenositelnost dobrých praxí. Aktuálně probíhá tvorba komparativní analýzy.

Matice indikátorů pro tvorbu dotazníku

- Téma domácího násilí ve společnosti a jeho vymezení;
- nedostatek a nedostupnost sociálních služeb;
- multidisciplinární spolupráce;
- prevence;
- vzdělávání;
- finance.

Dotazník

- Zaměřený na analýzu aktuálního a ideálního stavu konkrétních indikátorů.
- Otázky byly zaměřeny na zkušenosti a praxi v oblasti pomoci rodinám a dětem ohroženým domácím násilím. Dotazník byl pojatý široce tak, aby na něj mohlo odpovídat maximum aktérů z oblasti pomoci rodinám a dětem ohroženým domácím násilím. Vyplnění dotazníku bylo anonymní a odpovědi na všechny otázky nepovinné.
- Dotazník se skládal ze dvou částí. První část se týkala demografických údajů, lokalizaci respondenta a zjištění aktuálního počtu osob, se kterými nyní organizace pracuje a jsou ohrožené domácím násilím. Druhá část se týkala zkušeností a praxe v oblasti pomoci rodinám a dětem ohroženým domácím násilím.

Na dotazník odpovědělo celkem 327 respondentů (z každé služby nebo organizace vždy pouze jeden respondent). Aktuálně se připravují sumarizované výstupy.

Výzkum ve vybraných zemích EU

- Vybrané země EU (Nizozemsko, Švédsko, Belgie, Německo a USA- Kalifornie) s akcentem na přenositelnost dobrých praxí. Analýza dat proběhla za základě rešerše a dále na základě návštěvy a vedení rozhovoru s pracovníky služeb pro děti se zkušeností s domácím násilím v zahraničí.

Aktuálně se zpracovává komparační analýza.

Ukázky výstupů z komparační analýzy

Definice domácího násilí

- Nizozemsko. Domácí násilí je fyzické, psychické a/nebo sexuální zneužívání nebo ohrožování jedním z uvedených typů, ke kterému dochází v domácím prostředí. Termín "domácí" se vztahuje na vztah mezi pachatelem a obětí. Například: (bývalý) partner, primární rodina, širší rodina a přátelé, a nikoli místo, kde k násilí dochází). Pokud jsou děti svědky násilí ve své rodině, jedná se také o domácí násilí.
- Belgie. Domácí násilí má mnoho podob: partnerské násilí, týrání dětí, týrání rodičů, sourozenecké násilí nebo týrání starších osob. Za jednu z forem viktimizace se považuje také svědectví násilí. Belgické právo tělesné tresty výslovně nezakazuje. Proto je v některých rodinách praktikován denně, zejména proto, že tento druh trestu je stále dobře zavedeným zvykem. Správní a soudní řízení v Belgii dostatečně nezohledňuje názor a zájem dítěte, což je v rozporu s článkem 3, Úmluvy o právech dítěte.
- Německo. Domácí násilí je definováno jako násilí mezi současnými nebo bývalými dospělými partnery (bez specifikace pohlaví), a je aplikovatelný i na mládež. Německé federální zákony nezahrnují zákony ohledně domácího násilí, ale tyto zákony jsou definovány na úrovni všech 16 států. Pokud je násilí mezi partnery spácháno před očima dětí, je to považováno za ohrožení dětí.
- Švédsko. Téma DN je prioritou. Definice domácího násilí vychází z premisy, že svoboda před násilím a zneužíváním je základním lidským právem. V roce 1979 bylo Švédsko první zemí na světě, která legislativně zakázala tělesné tresty na dětech. Děti mají právo na ochranu před jakýmkoliv násilím, fyzickým i psychickým. Pokud jsou děti svědky nebo oběťmi domácího násilí, je třeba speciálně věnovat pozornost jejich potřebám a právům.
- USA, Kalifornie. Násilí může zahrnovat způsobení nebo záměr způsobit zranění, sexuální napadení, vyvolání dojmu, výhrůžky násilí, a "rušení klidu osoby" (obsahuje širokou škálu situací, včetně kontroly a ovládání aktivit, izolace, zakazování styku s jinými lidmi, atd.) Týrání dětí je definováno jako způsobení fyzického zranění, sexuální zneužívání, zanedbávání, a záměrné působení škody nebo zranění dítěti, nebo ohrožení jeho života nebo zdraví. Dalším druhem týrání dětí je záměrná krutost nebo neospravedlnitelný trest, toto zahrnuje situace, ve kterých dítě trpí fyzicky nebo psychicky. Do této kategorie také spadá, když je dítě svědkem domácího násilí mezi partnery .

Nejzásadnější problémy

- Nizozemsko: Finanční problémy a nedostatek odborného personálu. Odchod odborníků z organizací.
- Belgie. Nedostupnost. Nedostatečné financování podpůrných struktur.
- Německo. Nové fenomény násilí a kriminality, imigrace a začleňování, nezaměstnanost a společenské změny. Nedostatečné financování.
- Švédsko. Nedodržení principu Barnahus.
- USA, Kalifornie. Nedostupnost, nedostatek odborných služeb, problém s financováním služeb.

Děkuji za pozornost

**Ministerstvo práce a sociálních věcí
Oddělení koncepce sociálně-právní ochrany dětí a náhradní rodinné péče
Mgr. Martina Richtrová
(martina.richtrova@mpsv.cz)**